List 11. **NOVICE** Tečaj LIV.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 13. marcija 1896.

Politiški oddelek.

Federalizem.

V češkem deželnem zboru so se sicer letos Nemci odločno izrekli proti obnovljenju češkega državnega prava. V tem so bili jedini liberalci in nacijonalci. Vzlic temu se pa ne more reči, da bi Nemci bili še tako odločno za centralizem, kot so bili nekdaj. Liberalci nekoliko zaradi tega niso več tako naudušeni za centralizem, ker so na Dunaju se razmere zanje tako neugodno zasukale, da v mestnem zastopu niti tretjine več nimajo, nemški nacijonalci pa nikdar niso bili strogi centralisti, njim je le na tem, da se razmere tako uravnajo, da Nemci ohranijo v Avstriji kolikor je mogoče največji upliv. Že davno so si izdali parolo, da naj se Dalmacija in Galicija izločita izmej dežel zastopanih v državnem zboru, da bodo potem Nemci imeli v državnem zboru za vse slučaje zagotovljeno večino.

Poslednji čas se po nemških časopisih množe glasovi za federalistično preosnovo Avstrije. V „Preussische Jahrbücher“ je neki češki Nemec priporočal obnovljenje češkega državnega prava. Pisec je trdno prepričan, da se bodo nemški nacijonalci in Čehi o tem sporazumeli, kadar jedenkrat liberalci zgube ves upliv, da ne bodo mogli delati ovir. Za pogoj bodo Nemci stavili seveda popolno narodno jednakopravnost nemščine v deželah češke krone. Zagotoviti se bode jim mogel jednak zastop v vseh deželnih napravah, kakor ga imajo Čehi, da ne bodo odvisni od slučajnih večin deželnega zastopa.

Kdo si morda vpraša, kako da se Nemci nakrat zadovoljijo z narodno jednakopravnostjo, dočim so jej dosedaj vedno nasprotovali? To je čisto naravno. Spoznavati jamejo, da svojih predpravic itak več obdržati ne bodo mogli. Na Moravskem imajo sicer še v rokah deželno upravo, a vsak čas se utegnejo stvari zasukati, da jo Slovani pridobe. Pri vsacih volitvah zgube nekaj mandatov, na veleposestvo se pa več popolnoma zanašati ne morejo. Če pa zgube Moravsko, ostaje jim itak jedino še Šlezija. Pri tem je pa pomisliti, da so Nemci vsekako gmotno na škodi, ako bi v deželnem odboru in deželnih zavodih na Češkem bili v manjšini. Pomisliti je pa tudi, da bode vsaka dunajska vlada zaradi razcepljenosti mej Čehi in Nemci prisiljena računati s Čehi, da ti torej kedaj morda dosežejo na Češkem in Moravskem češki notranji uradni jezik, pa tudi narodno jednakopravnost v Šleziji, če se tudi liberalni in narodni Nemci upirajo. Pametneje in bolje je zanje, da se torej s Čehi pobotajo.

Na Dunaju izhajajoči „Zeit“ je tudi priobčil članek iz nemškega peresa, ki sicer ni naravnost za obnovljenje češkega državnega prava, a vendar pravi, da bi se Nemci ne upirali več dosti preosnovi Avstrije na federalistični podlagi v tem smislu, da se osnuje posebna avtonomna skupina sudetskih dežel, t. j. Češke, Moravske in Šlezije. Pisec vidi upor največ od Poljakov. Na drugi strani pa omeni, da bi bila taka preosnova v korist Nemcem nemške skupine avstrijske države, ker bi jim bila zagotovljena brezpogojna večina.

Iz vsega je vidno, da Nemci že resno računajo s federalizmom. To je vsekako važen dogodek, s katerim moramo Slovenci za časa računati, da ne bode prepozno. Naš list je poslednja leta se večkrat izrekel proti federalizmu in tudi še danes smo tega mnenja. Če se uresničijo želje Nemcev, pridemo Slovenci z dežja pod kap. Pridružili bodo nas nemški deželni skupini, v kateri bodo Zgornja in Dolenja Avstrija, Solnograška, Tirolska in Predarelska, Kranjska, Koroška, Štajerska in morda tudi Primorje. Galicija in Bukovina se združita v posebno avtonomno skupino in Dalmacija se pa odstopi Hrvaški. Slovenci bi torej v nemški skupini bili v vedni manjšini in godilo bi se nam huje kakor se Slovencem na Koroškem. Zato je pa potrebno, da Slovenci za časa zavzamemo v tej stvari svoje stališče in skušamo preprečiti tako preosnovo avstrijske države, ako se poprej nam ne dajo taka jamstva, da se nam za naš narodni obstanek ne bode bati. Jamstva pa morajo bi taka, da jih pozneje nemška večina ne bode mogla kar razveljaviti. Da sm

jako previdni, nas opominja pogled na Ogersko. Madjari so se pobotali s Hrvati, kakor se mislijo Nemci s Čehi, in sedaj lahko svobodno zatirajo slovanske narodnosti na Ogerskem. Nemci že tudi pri nas računajo s tem, da to, kar morda zgube v Šleziji, pridobe pri nas, da južno mejo nemški narodnosti bolj pomaknejo proti Jadranskem morju.

Položaj pa ni tak, da bi se Nemci in Čehi, kar preko naših glav mogli mej seboj pobotati. Za preosnovo države bode treba dvetretjinske večine v državnem zboru in zato utegnejo naši glasovi biti še jako potrebni, ker vsi Nemci gotovo ne bodo kar popustili od centralizma, in ker Poljaki tudi ne bodo za češko samostojnost, kajti njih upliv bode pri tem le na škodi. Za Galicijo potem ne bodo mogli toliko doseči, kakor pa sedaj. Da federalizem nam ne bode v korist, nam najbolje to dokazuje, da že zdaj kaže svoj slab upliv, ko se nam sam obeta. Slovenski poslanec dr. Ferjančič je stavil v državnem zboru predlog, naj se vsprejme v izvršbeni zakon k novemu civilnopravdnemu redu ali pa v sodno instrukcijo določba glede rabe jezika pri sodiščih. Ta predlog bi ne bil v korist le Slovencem, temveč tudi Čehom, zlasti v Šleziji. Izrekli so se že bili nekateri češki poslanci zanj, a pozneje so svojo besedo preklicali, češ, jezikovne stvari spadajo v deželni zbor. Nadejajo se, da bodo to stvar izvedli, kakor bodo hoteli, ko se vpelje češko državno pravo. Toda jako se motijo. Nemci jim ne pojdejo na led. Baš jezikovno vprašanje bode za Češko moralo biti do pičice rešeno, predno se bode državno pravo moglo obnoviti.

Ta dogodek pa nam kaže, da je za Slovence treba skrajne previdnosti in odločnosti, da si pravočasno zavarujemo našo narodnost proti vsem eventualnostim. Tudi pri tem ne smemo preveč ozirati se na Čehe, kajti srajca je nam bližja, kakor suknja.

Poraz Italijanov v Afriki.

Nobeno drevo ni previsoko in nobena vrv predolga za generala Baratierija, tako pišejo sedaj italijanski listi o tem avstrijskem vojaškem begunu, ki je v Italiji postal divizijski general. Ta sodba italijanskih časopisov je povse opravičena. Če bi bil imel kak narednik voditi vojsko, bi gotovo ne bil mogel nerodneje postopati, kot je ta nedavno še toliko proslavljeni general. Čudno je seveda v prvi vrsti, zakaj se je v boj podal. Vladni listi trdijo, da se mu je iz Tridenta brzojavilo, da mu odvzamejo poveljništvo, ko pride general Baldisera. Zato je pa hotel doseči še jeden uspeh. Po drugem poročilu je Crispi zahteval od njega, naj začne boj, da doseže kak uspeh, predno se snide italijanski parlament. To je zaradi tega verojetno, ker je Crispi takoj hotel dati ostavko, ko je izvedel o porazu v Afriki. Čutiti se je torej moral sokrivega. Po nekem poročilu, ki jako zagovarja Baratierija, so ga na led izpeljali ogleduhi. Najbrž podkupljeni od sovražnika so poročali, da je sovražnik jako malobrojen, ker je mnogo vojakov odšlo v Aksum, kjer je kronanje abesinskega kralja. V sovražnem taboru se tudi le zabavajo in niso niti pripravljeni za boj. V resnici so pa vse sovražne čete bile zbrane. Baratieri je baje se posvetoval z drugimi generali, predno je začel boj. Vsem se je trenotek zdel jako ugoden. Glavna napaka generala Baratierija je bila, da ni preskrbel za nobeno zvezo mej posamičnimi brigadami, da druga drugi niso mogli pomagati. Napak je tudi bilo, da je začel boj, ko so vojaki bili še utrujeni od dolge hoje po noči. Počakati bi bil moral, da se opočijejo. Točnih poročil o boju še sedaj ni. Zasebnih poročil ni, oficijelno se pa ni vse razglasilo, ker baje ni posebno častno za italijansko vojsko.

Po vseh poročilih so Abesinci takoj popolnoma razpršili italijansko vojsko. Posamične brigade so popolnoma ločili. Takoj je bila taka zmešnjava, da topništvo niti streljati ni moglo začeti, ker bi bilo streljalo na svoje ljudi, ki so bežali na vse strani. Pokazalo se je, da italijanska vojska ni za noben hud boj, temveč vojaki znajo samo dobro teči. Generali so sprva skušali vojake zadržati, preteč jim z revolverji, a potem so jo pa tudi pobegnili. Baratieri je celih 125 kilometrov daleč bežal nazaj. General Elena pa baje ni z rezervo prihitel na pomoč, temveč jo je kar pobegnil. Koliko je ubitih in ranjenih, noben ne ve, a toliko je gotovo, da jih je nad 8000. Od štirih brigad, ki so se udeležile boja, se je le jedna vrnila iz boja, druge je pa sovražnik popolnoma razbil in razgnal na vse strani. Nekateri vojaki in častniki od teh razpršelih brigad se je vrnili drugi dan, o večini pa nikdo še sedaj ne ve, kaj je ž njimi. Tri generale tudi pogrešajo, in se govori, da so mrtvi. Zgubili so Italijani 60 topov, 10.000 pušk, 50.000 patron, vse vozove, konje in mule, katere so imeli za prenašanje.

Tacega poraza še ni z lepa kaka vojska doživela, kot ga je italijanska v Afriki. Vse italijanske politične kroge je ta poraz jako potrl. Po vseh italijanskih mestih bile so velike demonstracije proti afriški politiki. Povsod se zahteva, naj se vojaki iz Afrike domov pokličejo. Kralj se pa brani prenehati vojno, dokler se ne opere omadeževana čast italijanskega orožja. Govori se, da se pošlje dosti vojakov v Afriko. Vendar se ne ve, če se bode boj mogel nadaljevati do jeseni. Predno pridejo močnejši vojaški oddelki in vse potrebne stvari v Afriko, bode morda že maj, a tedaj se pa začne veliko tropično deževje v Abesiniji. V tem času se vsa pota tako razmočijo, da bi ne bilo mogoče velike armade dalje spraviti. Sicer se pa abesinski kralj Menelik pripravlja tudi na odločen odpor. Naročil je v neki tovarni v Belgiji 100 000 pušk.

V Italiji se vojaki jako boje iti v Afriko. Več sto jih je zadnje dni pobegnilo od vojakov, da le v Afriko ne pojdejo. Mnogo jih je prišlo v Avstrijo in

na Francosko. Poraz v Afriki je izpodmaknil tla Crispijevi vladi, katere niso mogli omajati niti sicilijanski nemiri, niti sleparije pri bankah. Sedaj je Crispi odstopil in prišel je na krmilo Rudini.

Poraz v Afriki mora jako ponižati vrednost italijanskega zavezništva in bode zatorej vplival na vpliv evropske politike. Nemčija in Avstrija sedaj vesta, da se na Italijo dosti zanašati ne smeta. Ozreti se ima po druzih zvezah. Velik udarec je pa dobila iredenta na Tirolskem in Primorskem. Dosedaj so se vedno nadejali avstrijski Italijani, da jih pride kedaj rešiti Italija, a po tem porazu bodo pač morali spoznati, da je to upanje jako goljufljivo. Morda naposled le avstrijski Italijani se tudi spametujejo, da ne bodo več svojih pogledov obračali le v kraljevski Rim.

Politični pregled.

Državni zbor bode do Velike noči rešil k večjemu budget, volilna reforma bode pa že morala počakati do po Velike noči. Živahna je bila razprava o budgetu finančnega ministerstva. Več govornikov je slikalo v kaj črnih barvah položaj kmetijskega stanu. Dr. Scheicher je rekel, da se kmetom slabše godi, kakor cestnim pometačem. Zahtevali so, naj se zemljiški davek znatneje zniža. Finančni minister seveda o znižanju davkov ne mara ničesar slišati. Njemu bi bilo ljubše, ko bi mu poslanci povedali za kak nov vir davkov, kateri bi pa seveda ne smel obremeniti Galicijo. Po Veliki noči bode zbor zboroval najbrž do srede, ali pa še celo do konca maja, kakor bode ravno potreba. Vlada želi, da bi se pomladi rešilo še več važnih zakonov. Nekateri poslanci priganjajo, da bi se rešila tudi davčna reforma, a vladi pa se s to predlogo nič posebno ne mudi, ker bi se ž njo bogatinom naložil davek. Za kaj tacega ministri nimajo pravega smisla.

Volilna reforma. — V odseku se volilna reforma kaj gladko rešuje. Poslanci stavljajo celo vrsto nasprotujočih si prememb. Vlada pa vse take premembe zavrača in to s tako odločnostjo in osornostjo, kakor dosedaj še ni govoril noben minister s poslanci. Posebno se iz vsake Badenijeve besede da posneti opomin, če vsemu ne pritrdijo, pa vse razžene. To pa ima na odsekove člane grozen vpliv, mnogi namreč le predobro vedo, da jih po novih volitvah ne bode več v zbor, zato pa vsekako žele, da se državnemu zboru vsaj sedanje obdobje kako ne prikrajša. Tako so mnogi zahtevali za novo kurijo direktnih volitev, mej drugim tudi poslanec Klun, a so se udali, ko je jim grof Bradeni na kratko, a kaj jasno povedal, da vlada spremembe ne dopušča.

Protisemitska zmaga na Dunaju. — V prvem razredu so pri volitvah na Dunaju celo štiri mandate pridobili. V novem mestnem zastopu bode 96 protisemitov in 42 liberalcev. Vladi je ta izid jako nepovoljen. Nadejala se je, da vsaj uradniki in učitelji ne bodo glasovali več proti vladi, a se je varala. Nič ni pomagalo, da je grof Badeni obetal povišanje plač. Pomenljivo je pa vsekako, kar o tej zmagi pravi „Sonn- und Montagszeitung“. Ta list pravi, da to ni zmaga krščanskih socijalistov, kajti dunajski uradniki niso krščansko-socijalni, temveč nemško-narodni. Sedaj gre le v klasje, kar je Schönerer sejal. Schönerer je mej dijake zasejal nemško-narodno in protiavstrijsko mišljenje, in sedaj so tisti dijaki uradniki in učitelji postali. Vsekako je mogoče, da to ni brez jedra. Sedaj se zopet vse poprašuje, če bode dr. Lueger dunajski župan. Vladni listi priporočajo protisemitom, naj volijo koga druzega, kajti dr. Luegerja vlada ne bode predložila v potrjenje, a najbrž se protisemitje za ta nasvet ne bodo dosti zmenili.

Bolgarija. — Najnovejša poročila vedo povedati, da je turški sultan že podpisal dotično listino, s katero se na podlagi berolinske pogodbe prizna princ Ferdinand knezom Bolgarije. Knez se poda najbrže sam v Carigrad, da sprejme od sultana to zanj toli važno listino. S tem bi bil Ferdinandu utrjen knežji prestol v Bolgariji. Upati je, da se bo pod njegovo pripoznano vlado razvijala mirneje in ugodneje prej tako nemirna Bolgarija.

Kuba. — Španija je sila nevoljna nad ameriškimi Zjedinjenimi državami, ker so te oficijelno priznale vstaše za pravo vojujočo se vlast na Kubi, češ, vstaška četa bojuje se za se kot redna vlada proti Španjcem. Temu španjska vlada odločno oporeka rekoč, da vstašem ne gre ta pravica. Sklenila je z vso silo udušiti upor na Kubi in to zopet za se pridobiti, sicer namreč je financijelni poraz v Španiji neizogiben. Dosedaj baje stanejo stroški za Kubo že 400 milijonov frankov in potem bi naj bilo še vse to brez vspeha. — Vstaške čete delajo veliko preglavico španjski vojski. General Weyler koncentruje vojake svoje, to pa prouzroča, da vstaši napadajo nevarovana mesta in vasi ter jih pustošijo. Predno pridejo španjski vojaki, vstaši odnesejo že pete. Ko bi Španija mogla toliko vojakov poslati na Kubo, da bi jih bilo poleg varuštva za mesta in vasi tudi za glavno vojsko dosti, potem bi bil vspeh drugačen; tako je pa stvar težavna za španjsko vojsko. — Na Španjskem demonstrujejo proti Zjedinjenim državam.

Azija. — Položaj na Koreji je nespremenjen. Gospodar situacije je Rusija. V Soëul je došla četa ruskih mornarskih vojakov. Kralj in princ sta še zmirom pod varstvom ruskega poslaništva. Sestavilo se je novo ministerstvo. Prejšnjega ministerskega predsednika in sedem japonskih sovražnih ministrov so dali ob glavo. Kralj ostane vsled vpliva ruskega poslanika še nadalje pri tem. Čuva ga 200 vojakov.

Obrtnija.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Dalje.)

Naknadno se odobre nastopna poročila.

a) V smislu zakona z dne 26. decembra 1893, drž. zak. št. 193, in deželnovladnega razglasa z dne 28. decembra 1894, št. 16.569, drž. zak. št. 3 iz l. 1895 je zbornica v podelitvi dopustil za zidarski, tesarski in kamnoseški obrt poročala na c. kr. okr. glavarstva. Na okrajno glavarstvo v Ljubljani: Da je Antonu Krivini iz Bevk podeliti dopustilo za zidarski obrt za občino Vrhniško, Janezu Potrebuješu iz Lesnega Brda dopustilo za kamnoseški obrt za politiški okraj Ljubljanske okolice, Janezu Benkotu iz Daljne vasi dopustilo za tesarski obrt za občine Studenec, Rudnik in Šmarje. V jednem slučaju zbornica ni mogla priporočati prošnje za podelitev zidarskega dopustila, ker prositelj ni izkazal najmanj s 4letno uporabo pri zidarskem obrtu pridobljene praktične sposobljenosti. Na okr. glavarstvo v Postojini se je v jednem slučaji poročalo, da zbornica podelitve dopustila za zidarski obrt ne more priporočati, ker prositelj ni izkazal, da si je z najmanj 4letno uporabo pri zidarskem obrtu kot pomočnik ali polir pridobil praktično sposobnost in da se zbornica z ozirom na določila zakona z dne 26. decembra 1893, drž. zak. št. 193, ne more pridružiti mnenju, da se more v štiriletno praktično uporabo šteti tudi učna doba. Prošnja Janeza Sorča iz Slavine za zidarsko dopustilo za občino Slavina, istotako prošnjo Andreja Žejna iz Budanj za dopustilo za zidarski obrt za sodnijski okraj Vipavski

je zbornica priporočala. — C. kr. okr. glavarstvu v Litiji se je poročalo, da naj se podeli Andreju Zajcu zidarsko dopustilo za politiški okraj Litijski. — C. kr. okrajnemu glavarstvu Novemmestu se je poročalo, da naj se Mihaelu Gimpelju iz Toplic podeli zidarsko dopustilo za politiški okraj Novomeški in Fr. Škrabutu iz Družinske vasi tesarsko dopustilo za sodnijski okraj Novomeški. — V poročilih na c. kr. okrajno glavarstvo v Kamniku se je zbornica izrekla, da naj se zidarjevi vdovi Ani Iskra podeli dopustilo, da sme po namestniku Jožefu Erjavšek-u vršiti zidarski obrt v politiškem okraju Kamniškem in da naj se Janezu Urhu iz Zg. Tuhinja podeli zidarsko dopustilo za politiški okraj Kamniški. V jednem slučaju se zbornica ni mogla izreči za podelitev zidarskega dopustila, ker prositelj ni izkazal z najmanj 4letno uporabo pri zidarskem obrtu pridobljene praktične sposobnosti.

b) V smislu zakona z dne 16. januvarja 1895, drž. zak. št. 26 podani poročili glede zaprošenih razprodaj Ignacija Zargija in F. M. Schmitta sta se vzeli na znanje.

c) Prošnja M. M. za dovolitev, da bi smela domač kruh peči, se je priporočala, ker domač kruh na deželi navadno ženske peko.

d) C. kr. okr. glavarstvu v Radovljici se je naznanilo, da tkalstva ni šteti mej rokodelske obrte. Pri tem se je zbornica sklicala na ukaz c. kr. trgovinskega ministerstva z dne 14. septembra 1887, št. 30.053, ki je na prošnjo neke zadruge za uvrstitev tkalstva mej rokodelske obrte nastopno naznanilo: Trgovinsko ministerstvo sporazumno z ministerstvom za notranje stvari ne more uslišati te prošnje, ker pri imenovanem obrtu ni najti onega, kar je v § 1., al. 2, zakona z dne 15. marcija 1883, drž. zak. št. 39, določeno za rokodelske obrte in se tkalstvo vedno redkeje rokodelski vrši. Tudi se tkalstvo v večjih krajih kot domača industrija vrši, ta pa je v smislu določil § 1., odst. 3 omenjenega zakona sploh izključena od uvrstitve mej obrte. V kolikor se pa tkalstvo tovarniški vrši, je pa uvrstitev tega mej rokodelske obrte z ozirom na zadnje omenjeno postavno določilo istotako nedopustljiva.

e) C. kr. finančnemu ravnateljstvu se je poročalo o prošnjah Franca Paplerja iz Doslovč, Ant. Rakovca iz Kranja in Karola Obreza iz Vrhnike za dovolitev prejema denaturovane morske soli za ohranitev svežih koz, oziroma za izdelovanje mila in sicer o primernosti zaprošene letne količine in o tem, da je navedeno razmerje mej soljo in izdelkom pravo.

f) Prošnjo J. F. iz Polč za spregled doprinesbe sposobnostnega dokazila za sodarski obrt je zbornica priporočala z ozirom na to, ker se je prositelj izkazal, da je 17 let pri tem obrtu delal in z ozirom na ukaz trgovinskega ministerstva z dne 16. septembra 1883, št. 26.701.

g) Prošnjo Ant. Volkarja iz Škofljice za spregled doprinesbe sposobnostnega dokazila za čevljarski obrt je zbornica v smislu ukaza trgovinskega ministerstva z dne 14. januvarja 1884, št. 46.989 iz l. 1883, priporočala, ker je bilo iz priloženih spisov razvideti, da je prositelj pri tem obrtu že 37 let delal.

h) Istotako se je priporočala tudi prošnja J. Ž. za spregled doprinesbe sposobnostnega dokazila za krojaški obrt in to, ker je prositelj dokazal 24letno uporabo pri tem obrtu in z ozirom na ukaz trgovinskega ministerstva z dne 14. januvarja 1884, št. 46.989 iz l. 1883.

i) O prošnji J. S. za spregled doprinesbe učnega spričevala za mizarski obrt se je zbornica v smislu ukaza trgovinskega ministerstva z dne 16. septembra 1883, št. 26.701, izrekla za uslišanje prošnje.

III. Pred volitvijo predsedstva poudarja gospod predsednik, da ima zbornica v prvi seji vsakega leta za dobo tega leta izvoliti iz svoje srede po glasovnicah z absolutno večino predsednika in podpredsednika, in za slučaj, če bi bila ta dva zadržana, provizoričnega predsednika.

Pri volitvi predsednika se je oddalo 13 glasovnic, od teh se jih je glasilo 12 na dosedanjega predsednika Ivana Perdana in 1 na Antona Kleina. Izvoljen je torej zopet dosedanji predsednik.

Pri volitvi podpredsednika je dobil 11 glasov dosedanji podpredsednik Anton Klein in po 1 glas Ivan Baumgartner in Avgust Skaberne.

Za provizoričnega predsednika je bil izvoljen z 10 glasovi dosedanji provizorični predsednik Ivan Baumgartner; po 1 glas sta dobila Franc Kollmann in Karol Luckmann, jedna glasovnica je bila prazna.

IV. Zbornični svetnik Josip Rebek poroča o dopisu c. kr. deželne vlade glede volitve zastopnika v šolski odbor c. kr. strokovne šole za lesno industrijo, umetno vezenje in čipkarstvo in predlaga imenom odseka: Zbornica naj voli v ta šolski odbor zbornicnega svetnika Ivana Dogana, pohištvenega mizarja v Ljubljani. — Predlogu se pritrdi.

V. Zbornični svetnik Franc Hren poroča o dopisu c. kr. deželne vlade glede volitve zastopnikov v šolske odbore obrtnih nadaljevalnih šol v Škofji Loki in Tržiču. Dosedanja zastopnika zbornična v teh dveh odborih sta umrla in je vsled tega potrebna nova volitev. Odsek predlaga, da naj se voli za šolski odbor obrtne nadaljevalne šole v Škofji Loki gospod Niko Lenček in za oni v Tržiču gospod Vincencij Theuerschuh. — Predlog se sprejme.

VI. Podpredsednik Anton Klein poroča o prošnjah učencev na c. kr. strokovni šoli za lesno industrijo in učenk na c. kr. strokovni šoli za umetno vezenje in čipkarstvo za podelitev ustanov. Kranjska hranilnica je pet prostih ustanov že podelila, jednako je občinski svet stolnega mesta Ljubljane podelil ustanove štirim učencem in jedni učenki, in ker je jeden učenec izstopil iz šole, je rešiti še 47 prošenj. Od teh jih je 19, v katerih se prosi za zvišanje dosedanjih ustanov. Ker je le nekaj ustanov prostih, se je mogel odsek le na šest prošenj ozirati. Ker ima še deželni odbor podeliti ustanove, utegnejo vsi potrebni prositelji ustanove dobiti. Odsek torej predlaga: zbornica naj naslednjim prositeljem do izšolanja na strokovni šoli podeli ustanove, in sicer Josip Fric-u, Svitoslav Peruzzi-ju in Franc Žumer-ju po 50 gld. in Mariji Rostič in Tereziji Žnidaršič po 25 gld., Mariji Ruprecht pa 30 gld. — Predlog se sprejme.

VII. Zbornični svetnik Franc Omersa poroča o tarifi javne tehnice v Trebnjem, katero hoče ustanoviti občina. Za to tehnico se prosi za potrditev nastopnih tarif: Za tehtanje male živine, kakor prašičev, telet po 10 kr., za tehtanje velike živine po 15 kr., za tehtanje raznih stvarij pod 100 *kg* 5 kr., do 500 *kg* po 4 kr. in čez 500 *kg* po 2 kr. od vsakih 100 *kg*. Po § 15. zak. z dne 19. junija 1866, drž. zak. št. 85, so javne tehtnice upravičene za vsako tehtanje pobirati pristojbine po tarifi, katero mora potrditi politično deželno oblastvo. Pri odmeri tarif je pomisliti, da smejo te biti le zmerna povrnitev za trud in za stroške, ki so spojeni s tehtnico. Odseku se v obče ne zde tarife

previsoke, vendar pa misli, da bi bilo v interesu javne tehtnice, ko bi se napravila mala sprememba in predlaga nastopne premembe: za tehtanje male živine, kakor telet, jagnjet, ovac, koz po 5 kr., za tehtanje velike živine (govedi, konj, prašičev) po 10 kr., za tehtanje raznih stvarij pod 100 *kg* po 5 kr., od 100 do 500 *kg* od vsakih 100 *kg* po 3 kr., čez 500 *kg* od vsakih 100 *kg* po 2 kr. Dalje meni odsek, da naj bi se tarifa nastopno popolnila: za tehtanje praznega voza po 5 kr., za tehtanje jednovprežnega voza po 10 kr. in za tehtanje dvovprežnega naloženega voza po 20 kr. — Odsek torej predlaga:

Zbornica naj v tem smislu poroča na c. kr. deželno vlado.

Predlog se vsprejme.

VIII. Zbornični svetnik Avg. Skaberne poroča o dopisu c. kr. okr. glavarstva v Kranju, ki je predložilo v poročilo prošnjo provizoričnega odbora za ustanovitev zadruge vseh obrtnikov v Tržiču in prošnjo čevljarjev v Tržiču za ustanovitev čevljarske zadruge za sodni okraj Tržič. Dalje poroča isti o dodisu c. kr. okr. glavarstva v Črnomlju z dne 7. januvarija t. l., ki je predložilo prošnjo več obrtnikov sodnega okraja črnomaljskega za ustanovitev zadruge vseh rokodelskih obrtov tega sodnega okraja. Po § 106. zakona z dne 15. marca 1883, naj se mej tistimi, ki se bavijo z jednakimi ali podobnimi obrti v jedni občini ali po sosednih občinah, s pomočnimi delavci (pomočniki, učenci) vred, ohrani in kjer bi je še ne bilo, po obrtovnem oblastvu, kolikor le to ni zaradi krajevnih razmer nemogoče, napravi vkupna združba ali zveza. Poprej naj oblastvo povpraša trgovsko in obrtniško zbornico, katera naj zastran tega udeležence zasliši. Po okolnosti sme jedna zadruga obsegati tudi obrtnike in pomočne delavce (pomagače, učence) več občin in raznovrstnih obrtov. Po § 109. napominanega zakona, določa krajevni obseg, katerega naj posamična zadruga obsega, politično deželno oblastvo, dovprašavši trgovsko in obrtniško zbornico, katera naj zastran tega zasliši udeležence. Ker iz priloženih prošenj ni razvidno, če so drugi obrtniki, ki prošenj niso sopodpisali, zadovoljni z ustanovitvijo imenovanih zadrug, odsek ne more nasvetovati konečne rešitve prošenj, predno zbornica v smislu postavnih določil ne zasliši udeležencev. Odsek je torej mnenja, da bi bilo vse obrtnike sodnega okraja tržiškega n črnomaljskega po okrajnih glavarstvih v Kranju oziroma v Črnomlju povabiti na do ločen dan v Kranj oziroma v Črnomelj, kjer bi jim odposlanec zbornični razložil namen zadrug. jih poučil o ustanovitvi teh in bi zaslišal njih mnenja o ustanovitvi in o krajevnem obsegu zadrug. ki se imajo ustanoviti. Poročevalec predlaga:

Zbornica naj v tem smislu poroča na c. kr. okr. glavarstvi v Kranju in Črnomlju.

Predlog se vsprejme.

IX. Zbornični svetnik Ivan Baumgartner poroča o dopisu trgovske in obrtniške zbornice v Pragi, ki je prosila pri c. kr. trgovinskem ministerstvu, da bi se pošiljali zapisniki o sejah državnega železniškega sveta trgovskim in obrtniškim zbornicam in bi se te tudi obveščale o sejah, in prosi zbornico, da bi to njeno ulogo podpirala. Poročevalec utemelji obširno, da bi bilo želeti, da se tudi naša zbornica v polnem obsegu obvesti o obravnavah državnega železniškega sveta in drugih jednakih poročilih vis. c. kr. železniškega ministerstva. — Prošnjo praške zbornice po sestrime je torej podpirati in je pri tem poudarjati, da zbornica želi imeti imenovane zapisnike in poročila, če tudi njen zastopnik v državnem železniškem svetu redno poroča o svojem delovanju in o sklepih v tem svetu. Predlaga torej imenom odseka:

Zbornica naj ulogo praške zbornice posestrime podpira pri vis. c. kr. železniškem ministerstvu.

Predlog se vsprejme.

X. Zbornični svetnik K. Luckmann poroča o dopisu graške zbornice glede podpiranja prošnje pri finančnem ministerstvu proti povišanju davka na pivo. V prošnji se poudarja, da je finančni minister izjavil, da bo za razne na novo proračunane večje izdatke, mej katere je posebno šteti zvišanje plač uradnikom, potrebno te pokriti deloma z napravo novih virov dohodkov, deloma s povišanjem obstoječih davkov. Finančni minister namerava v dosego tega namena uvesti davek na žvepljenke in zvišati borzni davek, davek na žganje in na pivo. Dalje se v prošnji graške zbornice pripominja, da je finančni minister sam poudarjal, da je sedanji državni davek na pivo v Avstro Ogerskej jeden najvišjih. Državni davek na pivo znaša za jeden hektoliter 13stopinjskega piva v Avstro Ogerskej 2 gld. 17 kr., v Nemčiji 47 kr., na Bavarskem 1 gld. 32 kr., v Franciji 1 gld. 48 kr., v Angliji 1 gld. 45 kr, v Rusiji 1 gld. 55 kr., na Danskem 2 gld. 80 kr. V tej državi je torej davek od piva višji, nego v našem cesarstvu; še višji je na Laškem in Rumunskem, kjer pa pivo ne velja za navadno pijačo in ima davek od piva prav za prav značaj davka od potrate.

K prej omenjenemu visokemu državnemu davku na pivo pridejo pa, kakor znano, v kronovinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, še v prav mnogih občinah manjše ali večje občinske naklade in v nekaterih kronovinah, mej katerimi je bila Štajerska prva, vrhu tega še znatne deželne naklade. V Gradcu znaša ves davek za 1 hektoliter piva 4 gld. $64^1/_{10}$ kr., skoraj $^1/_2$ gld. več, kakor na Dunaju. Zvišani davek od piva bi pivovarji in gostilničarji odvalili na konsumente. Povišati bi se pa mogla cena piva v prodaji na drobno z ozirom na malo količino. ki sedaj pride v poštev, jedino le za 2 kr. od litra in brezdvomno je, da bi to povišanje cene bilo občutno podraženje živila, ki je že mej širšimi sloji ljudstva postalo življenjska potrebščina. To podraženje bi najobčutneje zadelo ubožneje sloje prebivalstva, ker njih dohodki niso tako veliki, da bi mogli lahko prenašati to večje obremenenje. Povžilo bi se manj piva in korist povišanja davka od piva bi postala zelo problematična. V Italiji se je davek od piva podvojil in izdelovanje piva in uvoz piva sta pala od takrat na polovico pred povišanjem davka konstatovanega izdelovanja, oziroma uvoza, tako da je financijelni vspeh davka ostal isti, a trpela sta trgovina in obrt občutno škodo. (Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Centralna posojilnica slovenska s sedežem (začasnim) v Krškem je imela v četrtek 5. t. m. svoj prvi občni zbor po ustanovitvi. Navzočno je bilo načelstvo, ki je zastopalo 16 deležev, in trije zastopniki v zadrugo pristopivših posojilnic, namreč gg: A. Levak in L. Schwentner, ki sta zastopala posojilnico v Brežicah, in g. Jakob Rižnar, ki je zastopal posojilnico v Radečah. S pismeni pooblastili so bili zastopane posojilnice v Mokronogu (pooblaščenec g. dr. T. Romih,) v Rojanu pri Trstu (pooblaščenec g. Ivan Lapajne) in v Klečah na Koroškem (pooblaščenec g. dr. T. Romih). V vsem je bilo

zastopanih 21 deležev po 100 gld. Po presrčnem pozdravu zborovalcev od strani zadružnega ravnatelja g. Iv. Lapajneta, razložil je ta gospod potrebo tega zavoda, poudarjal, da je nemško posojilništvo enako organizovano (imenoval n. pr. Raiffeisenovo centralno posojilnico v Neuwiedu, ki je štela lani 1862 društev za svoje člane in imela 61 milijonov mark prometa), in da v avstrijskih nemških kronovinah skrbe deželni odbori za materijelno podporo posojilnic. Ker za slovenske posojilnice nihče ne skrbi, treba je, da se zami organizujemo. Začetek temu je „Centralna posojilnica slovenska", ki hoče kot registrovana denarna zadruga združiti kolikor mogoče veliko slovenskih posojilnic v tako skupno celoto, katera bi pred denarnim svetom imela več kredita, kakor ga imajo posamezne posojilnice. Do zdaj se je „Centralni posojilnici slovenski" pridružilo 10 posojilnic, od katerih je dobila ona pristopnino (po 5 gld.) in delež (po 100 gld.) ter nekaj vlog; poslala jim je pa tudi ona več ali manj velike hranilne vloge in nekaj posojil. Kadar izdajo te posojilnice svoj računski sklep za l. 1895., priobčila bode „Centralna posojilnica slovenska" II. Izvestje, ki bode pričalo o veliki zaslombi, katero ima načelstvo pri svojih zadružnih posojilnicah. S tem II Izvestjem bode stopilo potem načelstvo pred velike denarne zavode, osobito češke in iskalo pri njih cenenega kredita. To naznanilo gosp. ravnatelja je zbor s pohvalo odobril. — Račun za preteklo leto se je brez ugovora odobril. — V načelstvo so bili izvoljeni soglasno vsi prejšnji odborniki; v nadzorstvo pa enako sledeči gg.: Andr. Levak in L. Schwentner v Brežicah, Jak. Rižnar v Radečah, Fr. Rohrman, ravnatelj posojilnici v Mokronogu in Jern. Ravnikar, tajnik posojilnice v Mokronogu.

Kmetijstvo.

Načrt zakona o kmetijskih zadrugah.

(Dalje.)

Zadružni organi.

§ 9. Posle stanovskih zadrug kmetovalcev oskrbujejo zadružni organi.

Natančneje določbe o sestavi, volitvi in delovanju zadružnih organov so pridržane deželni zakonodaji.

Člani stanovskih zadrug kmetovalcev imajo glasovalno pravico na zadružnem zboru, pa tudi smejo voliti in voljeni biti v zadružne odbore, v kolikor niso izvzeti od volilne pravice na podlagi posebnih izjemnih dolčeb, katere določi deželna zakonodaja.

Deželna zakonodaja tudi lahko določi pogoje, pod katerimi

a) se postavijo zaupni možje kot krajevni organi okrajne zadruge v posameznih občinah (župnijah) dežele, v kolikor se ondu ni poskrbelo za osnovo okrajnih zadrug (§ 1, odstavek 2, točka a);

b) daje obstoječim kmetijskim zadrugam, zvezam in društvom pravico do zastopstva v zadrugah oziroma njenih odsekih;

c) prizna volilno pravico za občinske zadruge grajščinam, ki niso v občinski zvezi;

d) dobe stanovske zadruge, ki se sestavijo v zmislu § 1, odstavek 2, točka e), pravico zastopstva v okrajnih ali deželnih zadrugah;

e) vsprejemajo v zadružne odbore kot izredni člani s posvetovalnimi glasom osebe, katere stanujejo v okolišu dotične okrajne stanovske zadruge in so bile poprej posestniki, najemniki, vžitkarji kmetijskih ali gozdnih nepremičnin, ali so pa kot kmetijski uradniki ali grajščinski oskrbniki, odborniki ali uradniki kmetijskih ali gozdarskih društev, zadrug in podobnih korporacij, kot ravnatelji, učitelji i. t. d., kmetijskih ali gozdarskih učilišč, kot živinozdravniki ali na kak drug način pridobili si zasluge za kmetijstvo ali gozdarstvo.

Osnova in pravila.

§ 10. Določbe o osnovi stanovskih zadrug kmetovalcev, o sestavi in vsebini zadružnih pravil pridržane so deželni zakonodaji.

Pravila, za katere je potreba potrjenja deželnega oblastva morajo zlasti obsegati določbe:

a) o pravicah in dolžnostih zadružnikov;
b) o organih zadruge in nje delokrogu;
c) o zadružnih zborih;
d) o sedežu zadruge;
e) o pogojih za veljavno sklepanje;
f) o napravi zadružnega katastra;
g) o obliki razglasil zadruge;
h) o poslovnem redu;
i) o vodstvu računov.

Delokrog.

§ 11. Delokrog stanovskih zadrug kmetovalcev je določen z namenom v § 2.

Posebno imajo te zadruge po določbah, katere določuje deželna zakonodaja oziroma pravila, sledeče naloge:

a) napravo zadružnih skladišč in žitnic za upravo kmetijskih pridelkov, napravo klavnic, pečnic itd.

b) nakup kmetijskih pridelkov zadružnikov in prodajo teh pridelkov zlasti za vojne potrebščine;

c) nakup kmetijskih predmetov, katero potrebujejo zadružniki za svojo vršbo in njih prodajo zadružnikom, napravo kmetijskih strojev za skupno porabo;

d) gojenje kredita na podlagi kmetijskih pridelkov, ki so na skladišču, osnovo novih in pospeševanje že obstoječih posojilnic, zlasti po Raiffeisnovem sistemu.

e) posredovanje za konvertovanje visoko obrestljivih dolgov, v nizko obrestljive, dolgov s kratkimi obroki v dolgove z dolgimi obroki podvržene prisilni amortizacij;

f) sodelovanje pri organizaciji, upravi in dolčevanju cen borz za kmetske pridelke, sejme po določih, ki se bodo zato izdale:

g) osnovo, podporo in pospeševanje zadrug in drugih korporacij, katere imajo nalogo, gojiti kmetijstvo ali gozdarstvo in posamične njih stroke ali sploh povzdigovati gmotne in nravne odnošaje kmetovalcev in posestnikov gozdov;

h) sodelovanje pri izvrševanju zavarovanja za življenje, slučaje bolezni, nezgode, onemoglost in starost oseb, ki so v delu pri kmetijstvu in gozdarstvu, sodelovanje pri zavarovanju za ogenj, točo in živino, potem sodelovanje pri izvajanju deželnokulturnih zakonov, v kolikor se stanovske zadruge v to pritegnejo s posebnimi zakoni;

i) pospeševanje kmetijskega pouka, prirejanje predavanj in shodov v povzdigo kmetijskih znanostij;

k) preskrbovanje stanovske statistike.

l) posredovanje mej tistimi, ki delavcev potrebujejo in tistimi, ki dela iščejo, ter uravnavanje pogodb s kmetijskimi delavci z izdajo pogodbenih formularjev itd.;

m) posredovanje za pravno pomoč za zadružnike;

n) osnovo razsodišča za poravnavo prepirov nastalih mej zadružnimi člani in njih pomočnimi delavci iz delavskega in mezdnega razmerja, ali mej zadrugo in njenimi člani, ali pa mej zadružniki.

Nadalje spada v delokrog stanovskih zadrug kmetovalcev, da izrekajo svoje mnenje o zadevah deželne kulture državnim ali avtonomnim oblastvom na njih poziv ali pa tudi iz lastne inicijative, sodelovanje pri tem, kar mislijo država ali avtonomne korporacije storiti v povzdigo deželne kulture, posebno v zadevah dajanja podpor in zboljšavanj zemljišča pa zato načelno sklenenih ali v posamičnih slučajih dogovorjenih podrobnih določbah.

§ 12. Če hoče zadruga izvrševati podjetja, za katera je treba državnega dovoljenja ali katerih izvrševanje je po obrtnem redu dovoljeno le tistemu, ki doprineso dokaz zmožnosti, ali so navezane na dovoljenje vršbenih naprav, mora izpolniti dotične predpise.

Tudi so ona podjetja, katera so podvržena državnemu nadzorstvu, ako jih izvaja kako društvo, podvrženo temu nadzorstvu po predpisih obstoječih za društva.

(Dalje sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Zelenika. Znano dolenjsko vino zelenika je poslednja leta zgubilo mnogo na veljavi, ker je običajno jako kislo. Zadnja leta ni nikdar ta trta popolnoma dozorela. Vzrok temu je pa, kakor se sodi, v prvi vrsti trtna rosa. Zaradi tega naj tisti, ki imajo te vrste trte v svojih vinogradih, gledajo, da bodo pridno škropili z modro galico.

Budget poljedelskega ministerstva. Pri budgetni debati poljedelskega ministerstva se se izrekle razne želje. Poslanec dr. Fux je zahteval, da se kmalu izvede davčna reforma, kar pa protisemitom ni prav ugajalo Poslanec Rigler je zahteval, da se poniža zemljiški davek. Poslanec Oberdorfer je zahteval premembo gozdnega zakona. Slovenski poslanec Robič je pa zahteval spremembo domovinskega zakona in davčne reforme. Movre je trdil, da sedanje dirke ne koristijo konjereji, temveč so le šport, denar zanje je proč vržen. Hanck se je pritoževal proti slabim lovskim zakonom. Posch je za reformo domovinskega in lovskega zakona.

Poučni in zabavni del.

Varšavski spomini iz 1830. leta.

(Ruski spisal N. P. Makarov.)

Junak in žrtva anekdotov.

(Dalje.)

Oblečen v debelo vojaško suknjo, je Pukalov ustopil v jedno boljših francoskih gostilnic, stopivši k bufetu, naredi najneimnejši obraz in reče po ruski z boječim glasom:

— Dajte mi zelnate jnhe in kaše.

— Mi nimamo ni juhe ni kaše — odgovoril je bufetčik-Francoz, ogledujoč s preziranjem debelo sivo vojaško suknjo Pukalova.

— No dajte mi krvavo klobaso s kruhom.

Dali so mu krvavo klobaso s kruhom samo zaradi tega, da so se mu smejali.

— Kaj velja?

— Šest grošev.

Pukalov je potegnil iz levega žepa zamazano mošnjo z bakrenim denarjem, vzel iz nje šest grošev in plačal. Potem je pa začel se po obeh licih mazati s krvavo klobaso. V sosedni sobi pili so štirje Nemci pivo. Videli so kaj dela Pukalov in glasno mej seboj zabavljali, v nemščini seveda, na ruske barbare, na rusko zeljnato juho in kašo, zabavljali so in praznili vrčke piva drug za drugim.

Ko je Pukalov slišal zasmehovanje Nemcev, pustil je klobaso, nakrat se premenil, ponosno povzdignil glavo in zaklical z najčistejšim glasom v najčistejši francoščini:

— Deček, daj mi takoj dve steklenici šampanjca, čašo za juho in čisti prtič. Le hitro se obrni.

Bufetčik in natakar sta se debelo pogledala od začudenja in se nista ganila z mesta.

— Kaj je, vrag vaju vzemi, ali sta oba oglušela, kaj? Dve steklenici šampanjca, čašo za juho in čisti prtič, rekel sem vama!

In pri teh besedah je posegel v žep z roko in iz njega prinesel v desnici pest cekinov in začel ž njimi ropotati. Ta zlata demonstracija je napravila mogočen vtis. Natakar je tekel, kar so ga noge nesle, in prinesel mu šampanjec ter čašo za juho. Pukalov je ukazal odmašiti, postavil k sebi čašo in nalil vanjo šampanjca, s katerim je kakor z vodo izplaknil usta in si umil roke. Ko je izpraznil obe steklenici, je vzel prtič, jeden konec pomočil v kozarec z vodo in obrisal si roke. Na to je plačal bufetčiku šampanjec, dal natakarju cekin za postrežbo in rekel pokazavši z roko na Nemce, ki so kosili:

— Ti nemčurji pijo samo pivo, torej pogostite jih z mojim šampanjcem v imenu ruskih barbarjev. Z Bogom!

Odšel je in pustil v največjem začudenju francosko gostilniško osobje in nemške pivopivce.

Drugi dan je pa šel Pukalov kosit k Chevaux, k najprvi in najdražji francoski gostilnici v Varšavi. Vzel je seboj tri vojake svoje stotnije, mej njimi tudi svojega slugo. V tej gostilni se je kosilo po jedilnih listih. Ko so se useli za mizo, na kateri je bilo ravno za štiri ljudi pripravljeno, je Pukalov ukazal prinesti tri liste mnogobrojnih kosilnih jedij, in položil jih na krožnik vsakemu svojih tovarišev.

— No, fantje! Na teh papirčkih so zapisana razna jedila, izbirajte, kar vam ugaja — rekel je Pukalov.

— Pa mi ne znamo brati, vaše blagorodje — odgovorili so mu.

— To nič ne dene. Pokažite kar s prstom na ka-

tero vrsto hočete, pa vam bodo dali dotične jedi. In kosilo se je začelo; in kakšno kosilo je bilo, tako, da tacega niti poprej videli niso, nikar pojesti. Jeden vojak je pokazal s prstom na pecivo in prinesli so mu najprej pecivo namesto juhe. Drugi je pokazal špargeljne in prinesli so mu jih, tretji je pokazal posladek. Drugemu so zopet prinesli troje pecivo zaporedoma. Tako je trajal obed jako dolgo. Razvrščenje jedi je bilo povse novo. To je bila prava gastronomična zmešnjava, kajti najraznovrstnejše jedi so se mešale brez vsacega reda. Natakarji so se jedva zadržavali, da niso popokali od smeha. Sam Pukalov je pa zase zahteval najboljših pet jedij in jih jedel v naravnem redu.

— Le jejte, bratci, le jejte sebi na zdravje! je pogoščeval svoje tovariše. — Le še naročite! — kajti francoske jedi niso tako tečne, kakor naša zeljna juha in kaša. Treba se je torej dobro naložiti.

— Saj bi še radi jedli, a ne moremo več, kajti smo siti.

Ko je Pukalov plačal nenavadno kosilo; rekel je svojim tovarišem:

— No fantje! Vse sem plačal tem Francozom, čemu bi jim puščali kar nismo sneli!

In vojaki zavezali so v svoje robce kose belega kruha, katerega je ostalo veliko v košarici na mizi. Potem so pa šli za svojim voditeljem iz gostilnice, v kateri so pustili obilni predmet za francoski smeh in francoske zabavljice.

Oblečen v debelo sivo suknjo, katero je jako rad imel, je Pukalov pil kavo in kadil iz pive v neki kavarni. Naposled je vprašal lepo kavarico:

— Kaj sem dolžen?

Povedati je treba, da je v Varšavi v kavarnah in gostilnah — izimši francoske restavracije — bilo žensko strežno osobje. Bila so mlada in lepa dekleta, ki so se imenovale kavarice, jako spretne, ki so pa znale lepo in zanimivo razgovarjati se z gosti. In niso bile posebno stroge, kar se tiče poljubovanja i . . . zabavanja ž njimi. In tako lepa kavarica je odgovorila Pukalovu:

— Navadna ceno je: šest grošev za kavo in dva za kadenje.

— To je veliko — rekel je Pukalov — ali ne vzamete manj.

— Prosim! Pri nas se ne trguje.

— Le nekaj odjenjajte, če tudi le jeden groš, kajti sem reven vojak.

— No, naj bode! Dajte pet grošev.

Pukalov je potegnil iz žepa že znano zamazano mošnjo z bakrenim denarjem, plačal, potem pa s čibukom v roki šel k velikemu zrcalu, visečemu na steni in jel pred njim delati najgroznejše obraze. Dolgo se je pačil. Kavarica je nemirno gledala ta tihi prizor revnega vojaka pred zrkalom. Nakrat je pa prestrašeno zakričala, Pukalov je bil nakrat udaril na vso moč s čibukom po zrcalu, da se je razletelo na majhne kosce.

— Bog pomagaj, ruski vojak je razbil steklo, kričala je kavarica. Na njen obupen krik prihitela sta gospodar in gospodinja kavarne, videč, da je zrcalo razbito, kričala sta glasno in hitro:

— Zadržati ga je treba, da bode plačal škodo.

— Kako če plačati, ko sem mu še pri kavi morala odjenjati cel groš.

— Tiho! — rekel je naposled Pukalov. — Kaj pa stoji vaše zrcalo?

— Sto zlatnikov (15 rubljev); mari je to majhna stvar.

— Tu imate sto zlatnikov, rekel je Pukalov, vzel iz žepa pest zlatov in odštel sto zlatnikov.

Le glejte, da ti kosi zame celi ostanejo, plačal sem jih in kmalu pridem ponje. Z Bogom!

Pukalov je odšel iz kavarne, a čez pol ure se je vrnil s svojim slugo, kateri je pobral kose razbitega stekla, zavezal jih v prtič in nesel v vojašnico s Pukalovim. Kavarniško osobje je bilo trdno prepričano, da je ta gost blaznec. (Dalje sledi.)

Novice.

— **Častnim meščanom** je imenoval občinski svet ljubljanski v svoji seji dne 5. marca g. Teodora pl. Scalo, prometnega ravnatelja c. kr. drž. žel. v Beljaku in to za zasluge, katere si je imenovani stekel za Ljubljano ob času potresne katastrofe. — Občinski zastop v Železnikih je imenoval častnim občanom svoja rojaka g. drž posl. Antona Koblarja in bivšega drž poslanca, vladnega svetnika v pokoju gosp. Antona pl. Globočnika.

— **Trgovsko ministerstvo** je odobrilo izvolitev dež. poslanca g Ivana Perdana predsednikom in g A. Klein-a podpredsednikom trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

— **«Glasbena Matica» na Dunaju** Pevski zbor „Glasbene Matice“ odpelje se k dne 23. in 25. marca t. l. vršečima se koncertoma na Dunaj s posebnim vlakom dne 20. t. m. ob 12 uri opoludne. Znižane vozne cene dovolile so se tudi vsem tistim, ki se žele pridružiti temu potovanju, to pa le proti legitimaciji odbora „Glasbene Matice“. Vozne cene so se določile nastopno: Na Dunaj in nazaj iz Ljubljane II. razred 18 gld. III. razred 12 gld. 5 kr., iz Litije II razred 17 gld. III. razred 11 gld., iz Zagorja II. razred 16 gld 30 kr. III. razred 10 gld 90 kr., iz Zidanega mosta II. razred 15 gld. 95 kr. III. razred 10 gld. 65 kr., iz Celja II. razred 14 gld. 95 kr. III. razred 10 gld., iz Maribora II. razred 12 gld. 85 kr. III. razred 8 gld. 55 kr., iz Gradca II razred 9 gld. 80 kr. III. razred 6 gld. 50 kr. Vlak bo vozil s hitrostjo brzovlaka in odhajal iz Ljubljane ob 12. uri opoludne, iz Litije ob 12·40 pop. iz Zagorja ob 1·3 pop., iz Zidanega mosta ob 1·31 pop., iz Celja ob 2 10 pop., iz Maribora ob 3 48 pop. in iz Gradca ob 6 6 zvečer, prihod na Dunaj ob 1·2 po noči. Povratek s temi voznimi listki je mogoč z vsakim osobnim vlakom, izvzemši brzovlake do vštetega 27. t. m. Legitimacije za ta vlak, kakor tudi vsa pojasnila daje odbor „Glasbene Matice“ počenši z dnem 14. t. m. vsako popoludne od 3. do 4. ure v društvenih prostorih na Bregu št. 20, II. nadstropje (Cojzova hiša). Legitimacije bodo tudi oddajali: Al. Jenko, načelnik postaje v Litiji, Fr. Strle, načelnik postaje v Zagorju, dr. Al. Homann, okr. zdravnik v Radečah pri Zidanem mostu, Dragotin Hribar v Celju, Fr. Dolenec, trgovec v Mariboru in Juri Hrašovec, c. kr. okrajni sodnik v p. v Gradcu.

— **Koncert »Glasbene Matice«**, ki se je vršil dne 9. marca v Sokolovi dvorani „Narodnega doma“ je imel velikanski uspeh Pred natlačeno polno dvorano občinstva je izvajal do 200 močij broječ mešan zbor z največjo preciznostjo vse točke vsporeda Močno so dopadale narodne pesni, globok utis sta napravili Fibichova „Pomladanska romanca“ in Foersterjeva „Ljubica“ in majestetično je donel po dvorani Brücknerjev „Te deum laudamus“. Toli izredno lepega in raznovrstnega užitka doslej še ni podal pevski zbor „Glasbene Matice“ občinstvu, kakor ravno s tem koncertom. Saj se je pa pod spretnim vodstvom koncertnega mojstra g. Hubada tudi tako dovršeno delo, kakor se ne poje nikjer. — Prihodnji koncert, pri katerem se bo pel Dvořakov „Mrtvaški ženin“ bo v ponedeljek dne 16. t. m.

— **Lokalna železnica Ljubljana-Vrhnika**, katero bodo še letos, kakor je zagotovljeno, jeli graditi, podaljša se svojedobno najbrže do Gorice. Vsaj čuje se, da je vojna uprava za to železnico.

— **Umrl** je v Škofji Loki umirovljeni c. in kr. stotnik g. Fr. Kermelj. V svoji oporoki je volil ubožčem škofjeloškim 1000 gld., ljubljanskemu veteranskemu društvu pa 100 gld.

— **Lesno zadrugo** nameravajo ustanoviti lesni obrtniki in trgovci v Ilirski Bistrici Namen zadruge je delovati na to, da se bodo lesni izdelki in lesno blago vsake vrste spečavali in se bo pospeševala lesna trgovina vsake vrste, in to v kolikor večjem obsegu in s kolikor boljšim uspehom mogoče. Lesni trgovci in obrtniki se hočejo s tem osamosvojiti napram tržaškim in reškim prekupovalcem, ki po svoje določajo lesno ceno Zadruga naj bo naravnost brez prekupcev sklepala kupčije s trgovskimi tvrdkami v inozemstvu.

— **Ljubljanski grad**, v katerem je bila nastanjena moška kaznilnica od l. 1867. dalje, je sedaj popolnoma zapuščen. Justično ministerstvo je ponudilo grad mestni občini ljubljanski v nakup.

— **Izpred porotnega sodišča.** Dne 6. t. m. sta bila obsojena zaradi hudodelstva tatvine Matija Uršič na 8 let in Andrej Bubnič na $1^1/_2$ leta. Poslednji je bil pred kratkim obsojen na 7 let in zdaj še dodatno na $1^1/_2$ leta. Boštjan Uršič je bil zatožbe oproščen. Zatoženi so bili, da so doprinesli več tatvin po raznih uradih in krajih na Notranjskem, največ na Vipavskem in to v teku minolih 6 let. — Dne 9. t. m. je bil zaradi hudodelstva nečistosti obsojen na 15 mesecev ječe neki Henrik Kopač iz Izdrije. — Pri drugi obravnavi istega dne so sedeli na zatoženi klopi posestniki Šusteršič, Bolte in Pirnat ter mizarski pomočnik Sovinc, vsi iz Mengiša. Toženi so bili, da so napali družbo fantov iz Malega Mengiša in da je vsled tega bil zaboden fant Alojzij Sitar. Dokazati se pa vendar ni moglo, kdo je Sitarja zabodel. Vsi obtoženci so bili oproščeni.

Korupcija v Ameriki.

Vedno je še obilo ljudi v Ameriki, kateri lepo molče, ako čitajo čudna poročila v časnikih, ali pa menijo, da so korumpirani — od tatvine se seveda ne upajo govoriti — le amerikanski politikarji nižje vrste; drugi pa zopet vedo, da se denar „dela“ na čudne načine, a ne verjamejo, da so svote velike. V istini pa je vsa dežela okužena po korupciji. Denar „delajo“ na nepošten način ravno tako dobro v Washingtonu, kakor v Čikagu, Alabany ali v Novem Jorku.

Zato pa hočemo navesti zanimive številke iz poročila in računa tajnika ameriškega senata. 87 senatorjev je v dôbi jednega leta uporabilo žepnih nožkov za nič manj nego 1500 dolarjev, enako svoto so morali izdati za listnice ali denarnice in druge žepne malenkosti, katere so rabili senatorji. Nekateri senatorji so dobivali zelo drage stvari za svojo toaleto, tako so n. pr. izdali 59 dolarjev za vzdrževanje senatorskih nohtov na rokah, jeden sam komad je veljal 5 dolarjev. Velik je račun za izdane hladilne pijače. Senatorji so popili 3000 steklenic mineralne vode, poleg te so uporabili 91 zabojev limon in 3000 funtov sladkorja. Zelo obilo so uporabili zdravil in pripomočkov za slučajne slabosti. V sedmih mesecih so gospodje senatorji zaužili nič manj nego 16.500 granov kinina (zdravilo zoper mrzlico), od tega samo v dveh mesecih v januvariju in februvariju 10.000. (Kdor to veruje je srečen.) 7 funtov bromo-litija in 5 zabojev bromo-arsenikove vode so rabili za odpravo običajnih „mačkov“, kateri pri tej gospodi niso redki.

Zanimivo je tudi zvedeti, da je bilo pri vseh zveznih ameriških sodnijah 25.949 tožb, od teh pa 10.521 brez uzroka in povoda. 40 odstot. stroškov so zahtevale pravde brez potrebe, a prav za prav ne brez potrebe, ker dobiček so imeli razni sodniki, uradniki, sluge itd. Vsaj se je neki sodnik sam izrazil, da ako nima dovolj obravnav, ne more na leto dobiti 6000 dolarjev in zato je teh potreba. Ovadbe in obravnave se vrše proti nedolžnim ljudem, a imajo namen sodnikom pomnožiti dohodke.

Zanimiva je prikazen v Albany. Pred kratkim je tamošnji zbornici podal tiskar za nekatera malenkostna dela račun v znesku 4085 dolarjev, nekateri poslanci so se čudili temu računu in zahtevali, da se preišče in poizve, zakaj toliko zahteva. Stvar se je dognala in tiskar je dobil za vse delo 55 dolarjev, a še pri tem so 35 dolarjev več plačali, nego potreba. Politikarji so hoteli „nekaj“ narediti in v to izvoliti tiskarja, kar se jim pa ni posrečilo.

V Novem Jorku zidajo akvarij že dve leti iz starega Castle Garden na Battery Place, gotov še danes ni, požrl je ogromne svote, a vse je skaženo. Pri državnih in mestnih hišah se vedno tako zida, da ima podjetnik še svojo hišo zastonj, ako ne dve.

Lepe so zadeve glede zveznih maršalov, ti gospodje računajo visoke dijete, mnogokrat primejo po par sto milj daleč nedolžne ljudi ter delajo sitnosti in velike stroške za potovanje. Zgodilo se je celo, da je zvezni maršal 600 milj daleč šel koga prijet in to dobro zaračunal, kakih 10 milj blizu tega kraja pa je bil že drugi zvezni maršal, katerega bi lahko ceno po brzojavu obvestili, ali „zaslužek“ je glavna stvar!

Zanimivo pa je tudi zvedeti o državnem posojilu od leta 1895., katerega je Cleveland oddal sindikatu po kurznej vrednosti 104, najnovejše posojilo pa je bilo po kurzu 111—114, toraj je to zadnje posojilo državi prihranilo nad sedem milijonov dolarjev, pri prvem pa je enaki dobiček šel v žepe sindikata, hudomušni ljudje pa pravijo, da so dobiček delili z Grover Clevelandom. Toraj kamor se ozremo nič ni druzega nego korupcija v tej deželi, manjši ljudje vzamejo malo, večji pa veliko, narod pa plača in molči ter voli enake može i nadalje v zbornice in postavodajalstva.

— **Neplemenito maščevanje.** Na Dunaju je neka šivilja imela znanje s svojim hišnim gospodarjem. Ljubezen mej njima pa ni ostala brez nasledkov. Zahtevala je torej od gospodarja, naj jej kaj pomaga. Gospodar jej je pa iz maščevanja odpovedal stanovanje. Dekle je pa po noči v obupnosti skočilo z okna prvega nadstropja in se hudo poškodovalo

— **Čuden ukaz.** Koreanski kralj si je dal na evropski način ostriči lase in ukazal svojim podložnikom, da tudi to store. To je začetek evropske kulture na Koreji.

— **Slano darilo.** Nemški solni rudokopi so izročili te dni Bismarcku neko darilo, negov rodbinski grb, jako lepo narejen iz same soli.

— **Umor in samomor.** V neki berolinski bolnici našli so te dni v sobi bolniškega sluge ubito neko bolniško postrežnico. Bolniški sluga je pa bil obešen. Najbrž je on postrežnico ubil, potem se pa obesil.

— **Ponesrečeni turisti.** Na gorovju Rax so se ponesrečili trije dunajski turisti. Odnesel jih je snežni plaz.

— **Štrajk.** 1300 delavcev v gratweinski papirnici pri Gradcu je začelo štrajk, ker so odpustili jednega delavca iz službe.

— **Snežnl plaz poškodoval železnico.** V Sazsteinu na Gorenjem Štajerskem utrgal se je snežni plaz in hudo poškodoval železnico, ter zajezil vodo.

— **Sneg v Galiciji.** Po Galiciji je v začetku tega tedna bilo palo veliko snega, tako da je železniški promet na mnogih krajih ustavljen.

— **Črni sneg.** Urad za vreme v Washingtonu je preiskal črni sneg, kateri je padal pred kratkim v Čikagu in na severozapadu, v njem je našel 96 odstot. fine zemlje in 4 odstot. organičnih tvarin, kakor od zelišč itd. Take snovi nese veter v zrak in potem padajo z dežjem in snegom pomešane na zemljo. Veliki deli Nebraske so pokriti s takimi tvarinami. Dogodilo se je že, da je vrtinec po šest čevljev zemlje odnesel. Januvarija meseca leta 1895. je padal tudi tak „črni sneg“ na ameriškem severozapadu.

— **Mraz v Ameriki.** Sredi februvarija je bil hud mraz v Novem Jorku. Huda burja je brila in toplomer je kazal 20° C pod ničlo, ljudje pravijo, da ne pomnijo še tacega mraza v tem mestu. Ljudje so po ulicah tekali in roke v žep stiskali, kdor ni bil prisiljen, ni zapustil sobe in peči. Na ulicah ni bilo videti veselih obrazov, le kak prodajalec premoga se je posmehoval in mislil: ako bi tako vreme kaj dalj časa trajalo, koliko bi zaslužil. Ta mraz je pa tudi zahteval nekaj žrtev, dva dečka so pripeljali v bolnice, ker sta bila hudo ozebljena in ju je policija našla na ulicah, necega mladeniča so pa našli zmrznenega. Po drugih krajih na iztoku je bilo pa še bolj mrzlo, v Roskliffu (Kanada) je živo srebro padlo na 39° C pod ničlo, ravno tak mraz je bil v Watertownu, v Syracuse je kazal toplomer 28° C pod ničlo, iz Malone so brzojavili, da je toplomer na Meacham jezeru kazal 40° C pod ničlo.

— **Tovarne pogorele.** V tovarni za ovratnike, lastnina Van Zandt in Jacobs v Troyu v Ameriki je 17. m. m. ob 5 uri nastal ogenj. V tej tovarni je delalo 300 deklic. Ogenj se je tako hitro razširil, da so bili vsi izhodi iz tovarne popolnoma odrezani, nato je nastal grozen strah, pet deklic je skočilo raz okna, tri od teh so ostale na mestu mrtve, več jih še pogrešajo, mnogo jih je poškodovanih, tudi trije gasilci so bili ranjeni. Ogenj je nastal vsled lahkomišljenosti dečka, kateri je med smeti zagnal užgano žveplenko in v par minutah je bilo šestnadstropno poslopje v plamenu. Na stopnjicah je nastala prava gnječa, žene, deklice in možje so se drenjali v divjem begu, vsakdo se je hotel rešiti in ni gledal koga prebrne in pohodi. Škodo cenijo na 200.000 dolarjev. — Velika tovarna za milo P. Tomson & Comp., na Oswego Str. in sosedne delalnice Filadelfija Cooperage Co. v Filadelfiji so bile 16. febr. po noči uničene po požaru. Škode je 425.000 dolarjev. Le po težkem naporu se je gasilcem posrečilo ogenj omejiti. 300 delavcev je brez posla. — Požar je uničil dne 17. febr. tovarno „Buckeye Glass Works“ v Martins Ferryu v Ameriki. Škodo cenijo 150.000 dolarjev. Sumi se, da je bil ogenj navlašč zaneten

Tržne cene.

V Ljubljani dne 29. febr. 1896. Pšenica gld. 8 — kr., rž gld. 7·40 kr., ječmen gld. 6·30 kr., oves gld. 7 — kr., ajda gld. 7·40 kr., proso gld. 6·50 kr., turšica gld. 5·50 kr., leča gld. 12·— kr., grah gld. 12·— kr., fižol gld. 12·— kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Loterijske srečke.

V Brnu dne 11. marca t. l.: 43, 26, 74, 68, 71.

Na Dunaji dne 7. marca t. l.: 1, 75, 6, 72, 4.

V Gradci dne 7. marca t. l.: 69, 5, 20, 57, 47.

Krasni uzorci se pošiljajo zastonj in poštnine prosto na zasebne naročnike. Zelo obširne uzorčne knjige, kakor jih še ni bilo, dobe **krojači** nefrankovane. (5)

Blago za obleke.

Peruvien in **dosking** za visokočastito **duhovščino**, predpisano blago za **c. kr. uradniške uniforme**, za **veterance, požarne brambe, telovadce, livreje**, sukno za **biljarde** in **igralne mize, prevlake za vozove.** Največja zaloga štajerskega, koroškega in tirolskega **lodna** za gospe in gospode po prvotnih tovarniških cenah in v takih izbirah, da jih 20kratna konkurenca ne zamore nadomestiti. Največja izbera ogrinal za **dame** v najmodnejših barvah, perilno blago, potne pléde od 4 do 14 gld.

Krojaške potrebščine (podvlaka, gumbe, šivanke, sukanec itd.) Vredno, pošteno, trpežno, čisto volneno sukneno blago in ne cene cunje, ki niti niso vredne **krojaškega dela**, priporoča:

JAN. STIKAROFSKY,

v Brnu (središče avstrijske suknene trgovine).

Največja zaloga sukna v vrednosti ½ milijona goldinarjev

Pošilja se le po povzetji.

Svarilo! Agentje in krošnarji radi prodajajo svoje malovredno blago pod imenom „Stikarofsky“. Da se takim **sleparijam** v okom pride, javim, da tem ljudem sploh svojega blaga ne prodajam.

Odgovorni urednik: **Avgust Pucihar.** — Tisk in založba: **J. Blasnikovi nasledniki.**